

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. II. Recensentur breviter omnia Concilia Generalia, in Ecclesia
celebrata,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

Epistola 92. ad Rusticum Narbonensem cap. 4. A
dicat concubinam non esse veram uxorem; ibi
enim non concubinam sumit aliter quam Patres
Concilij Toletani, nimirum pro ea quae sine mu-
tuo consensu perpetuo vivendi simul, assumitur
ad consortium thori.

ARTICVLVS II.

*Recensentur breviter omnia Concilia Gene-
ralia, in Ecclesia celebrata.*

C oncilia generalia in Ecclesia celebrata in
tres classes dividi solent: Quaedam enim
sunt ab Apostolica Sede approbata, & ab univer-
sali Ecclesia recepta; quaedam omnino reproba-
ta, & quaedam partim approbata, & partim re-
probata.

35. Concilia generalia approbata numerantur huc
usque decem & octo. Primum est Nicenum 318.
Episcoporum, celebratum sub Sylvestro Papa
anno 325. Constantino imperante. In eo duae po-
tissimae controversiae definitae sunt, una de ce-
lebratione Paschatis, altera de divinitate Chri-
sti, adversus haeresim Arianam.

Secundum est Constantinopolitanum I. 150.
Patrum, celebratum sub Damaso Papa anno
Domini 381. pro Divinitate Spiritus Sancti ad-
versus Macedonium illam negantem.

Tertium est Ephesinum I. Episcoporum du-
centorum, celebratum sub Celestino I. anno
Domini 431. contra Nestorij haeresim, ponentis
in Christo duas personas, humanam, & divinam.

Quartum est Chalcedonense 630. Episcoporum,
celebratum sub Leone I. anno Domini 451. ad-
versus haeresim Eurychetis, unam tantum in
Christo naturam asserentem post Incarnationem.

Quintum est Constantinopolitanum II. Epif-
coporum 165. celebratum sub Vigilio anno Do-
mini 553. adversus tunc invalescentem Origenis
haeresim, nec non ad sedandos fluctus dissensio-
num, quibus Ecclesia tunc temporis occasione
Synodi Chalcedonenensis agitabatur.

Sextum est Constantinopolitanum III. Epif-
coporum 289. celebratum sub Agathone Papa D
anno Domini 630. ad damnandam haeresim Mo-
nothelitarum, unicam in Christo voluntatem po-
nentium.

Septimum est Nicenum II. Episcoporum 350.
celebratum sub Adriano I. Papa anno Domini
787. adversus Iconomachos haereticos, hoc est,
sanctarum Imaginum impugnatores.

Octavum est Constantinopolitanum IV. E-
piscoporum 383. celebratum sub Adriano II. an-
no Domini 869. propter tyrannicam depositio-
nem Ignatii Patriarchae Constantinopolitani, cui
Photius contra sacros Canones substitutus fue-
rat, cuius suasu, & opera Graeci coeperunt ma-
nifeste contra Primatum Romani Pontificis, E
quem prius semper agnoverant, sentire, & do-
cere. Coeperunt quoque Latinos odio capitali
prosequi, & tanquam anathemate percussos de-
vitare, eo quod addiderint Symbolo Niceno,
& Constantinopolitano verba illa (*Filioque*)
quare palam Graeci se se à Romanis, & Latinis
diviserunt; indeque nulla amplius celebrata sunt
Concilia Generalia in Oriente, sed in Occiden-
te solum.

Nonum est Lateranense I. mille ferè Patrum,
hoc est, Episcoporum, & Abbatum, celebra-
Tom. IV.

tum sub Calixto II. anno Domini 1122. contra
Saracenos, pro recuperanda Terra Sancta, sed
non extat.

Decimum est Lateranense II. circiter mille
Episcoporum, & Abbatum, celebratum sub In-
nocentio II. anno Domini 1139. contra Antipa-
mam Petrum Leonem, & pro jure Cleri.

Undecimum est Lateranense III. Episcoporum
ferè trecentorum, celebratum sub Alexandro III.
anno Domini 1179. pro reformatione Ecclesiae, &
contra Waldenses.

Duodecimum est Lateranense IV. Patrum
1287. ex quibus erant duo Patriarchae Orientales,
Constantinopolitanus, & Hierosolymitanus; Ar-
chiepiscopi tum Graeci, tum Latini 70. Episcopi
400. Abbates 12. Priores conventuales 800. ce-
lebratum fuit sub Innocentio III. qui ipse etiam
praefuit, anno Domini 1215. contra varias haere-
ses, transubstantiationisque vocabulum in Sa-
cramento altaris, in hoc Concilio approbatum est.

Decimum tertium est Lugdunense I. celebratum
sub Innocentio IV. anno Domini 1245. contra Fri-
dericum II. Imperatorem, qui ad Concilium vo-
catus, & venire recusans, tanquam hostis Eccle-
siae judicatus, Regno Siciliae, & Imperio Ro-
manorum privatus est. Actum etiam fuit de re-
cuperanda Terra Sancta, Sancto Ludovico Re-
ge constituto Duce illius quintae expeditionis
sacrae.

Decimum sextum est Lugdunense II. Patrum
ferè mille, ex quibus erant Episcopi 500. Ab-
bates 60. & alij Praelati minores, celebratum
sub Gregorio X. anno Dñi 1274. contra errores
Graecorum, qui opera, & industriam S. Bonaven-
turae, cum Latinis conjuncti sunt, & conciliati
super articulo de processione Spiritus Sancti.
Quare definitum est Spiritum Sanctum ex omni
aeternitate à Patre, & Filio procedere, sed
non tantum à duobus spiratoribus, sed ab uno Spi-
ratore, & principio: neque duabus spirationi-
bus, sed unica tantum spiratione. Graeci enim
putabant, Latinos asserere, Spiritum Sanctum
procedere à Patre, & Filio, tanquam à duobus
spiratoribus, & principiis, duabus quoque spi-
rationibus, non una. Fuit haec concordia Graeco-
rum cum Latinis decima tertia, quamvis diu non
perduravit, sicut nec praecedentes.

Decimum quintum est Viennense Episcoporum
ferè 300. celebratum sub Clemente V. anno Dñi
1311. Templariorum Ordo, qui annis 203. steterat,
in eo suppressus & extinctus est. Dammati Begar-
di & Beguinæ, nec non reprobata doctrina, quæ
tradebatur animam rationis compotem, non esse
corporis humani formam.

Decimum sextum est Florentinum Patrum 141.
qui subscripserunt, & multorum aliorum qui ante
subscriptionem discesserant, celebratum sub Euge-
gio IV. anno Domini 1439. In eo Graeci ultimò
convenerunt cum Latinis super quinque fidei ar-
ticulos, de processione Spiritus Sancti ab utro-
que, de Purgatorio in certo loco, & corporali
gne, de Primatu Ecclesiae Romanae, & Ponti-
ficis super omnem Ecclesiam, quod Latini meri-
tò addidissent Symbolo (*Filioque procedit*) ad
tandem, quod iusti de causis in azymo consecra-
rent, quamvis Graeci, suo modo, in fermenta-
to. In hoc item Concilio Armeni se se ad Eccle-
siam Romanam reducerunt, & receperunt ab
Eugenio IV. Decretum fidei, in quo breviter
continetur doctrina quam habet Ecclesia Ro-
mana de septem Sacramentis.

Decimum septimum est Lateranense V. Patrum 114. celebratum sub Julio II. & Leone X. anno Domini 1512. & sequentibus, contra schismata, & pro aliis variis negotiis, quorum precipuum fuit Pragmatica Sanctionis abrogatio.

Decimum octavum est Tridentinum, sex Cardinalium, quatuor Legatorum, Patriarcharum trium, Archiepiscoporum triginta duo, Episcoporum ducentorum viginti octo, Abbatum quinque, Generalium ordinum ministrorum septem, Episcoporum procuratorum multorum, celebratum sub Paulo III. Julio III. ac Pio IV. ab anno 1545. quo inchoatum fuit, usque ad annum 1563. quo finitum fuit, contra haereses Lutheranorum, Calvinistarum, & aliorum.

Cum autem Catholici praefata decem & octo Concilia generalia pro authenticis unanimiter recipiant; Graeci tantum recipiunt prima septem, Lutherani prima sex; Eutychniani, qui adhuc inveniuntur in Asia, prima tria. Nestoriani, qui etiam in Oriente relictii sunt, prima duo; Trinitarii, qui in Hungaria & Polonia nunc versantur, nulli admittunt.

Concilia generalia reprobata sunt septem, nempe Antiochenum, tempore Julij I. & Constantij Imperatoris, circa annum Domini 345. in quo ab Arrianis damnatus est Athanasius, & via patefacta ad eversionem Concilij Niceni primi. Mediolanense Episcoporum plusquam 300. tempore Liberij, & ejusdem Constantij, circa annum 354. in quo etiam oblique fides Catholica damnata est. Ariminense Episcoporum 600. tempore Felicis II. & ejusdem Constantij anno 373. in quo sublatum est de Symbolo nomen hominios. Ephesinum secundum tempore Leonis I. & Theodosij junioris, anno 449. in quo factio-ne Dioscori occisus est S. Flavianus Episcopus Constantinopolitanus, & Legati Romani Pontificis fugati, ac demum haeresis Eutychniana confirmata. Constantinopolitanum tempore Gregorij II. & Leonis Isauri Iconomachi, anno 730. celebratum, contra sacras Imagines, renitente S. Germano Patriarcha Constantinopolitano, qui propterea à sua Sede dejectus est. Item aliud Constantinopolitanum Episcoporum 338. tempore Stephani II. & Constantini Copronymi, anno 755. in quo etiam Christi & Sanctorum Imagines abolitae sunt. Pisani contra Julium II. anno 1511. reprobatur paulo post in Concilio Lateranensi quinto, sub eodem Julio II. celebrato.

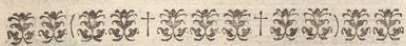
Quantum verò ad Concilia, partim confirmata, & partim reprobata, sex enumerantur, ex quibus primum est Sardicense, tempore Julij I. & Constantij coactum, in quo trecenti Episcopi Occidentales fidei Catholicae subscripserunt, reliqui verò septuaginta sex qui erant Orientales, fidei Arrianæ. Secundum fuit Concilium Sirmienense sub Liberio Summo Pontifice, Constantio imperante, in quo duæ formæ fidei compositæ sunt, una Græco idiomate Catholica; altera in lingua Latina, apertis blasphemias plena. In eo etiam Phorini hæretici damnatio facta est, quam universalis Ecclesia recepit. Tertium est Concilium Trullanum, Constantinopoli in Palatio quod dicitur Trullum celebratum, tempore Sergij Papæ, & Justiniani Imperatoris. Dicitur autem partim approbatum, quia licet Sergius Papa tunc sedens eum reprobarit, subindeque Canones illius nullam ex se vim habeant, tamen octogesima secundus de pingendis imaginibus postea receptus est ab Adriano Papa, & à septima Synodo generali. Quartum est Concilium Fran-

Acofordiense, tempore Adriani I. & Caroli Magni Francorum Regis coactum; licet enim confirmatum fuerit quoad dogma in quo definit, Christum non esse Filium Dei adoptivum, reprobatur tamen fuit quoad aliud, in quo ex errore damnatur septima Synodus. Quintum est Concilium Constantiense inchoatum sub Joanne XXI. & finitum sub Martino V. tempore Sigismundi Imperatoris: licet enim approbatum fuerit à Martino V. quantum ad ultimas sessiones, non tamen quoad primas. Sextum denique est Concilium Basileense, tempore schismatis inchoatum, & continuatum Basileæ, ac deinde Lausanæ finitum anno 1449. quo tempore cessit Nicolao V. Pontifici, tam ipsum Concilium, quam Felix V. in Summum Pontificem tempore schismatis ab ipso Concilio creatus, cujus Concilij nihil approbatum fuit, præter aliquas dispositiones circa beneficia Ecclesiastica.

Præter quinque fidei regulas, jam explicatas, nimirum Scripturam, Traditionem, Ecclesiam, Summum Pontificem, & Concilia generalia, alij sextam assignant, nempe unanimem SS. Patrum in vero sensu Scripturæ explicando, vel traditione referenda, vel Ecclesiæ sensu, & dogmate fidei, ut tali indubitanter asserendo consensum. Hunc enim Ecclesia universalis sequitur, & sequi tenetur in materia fidei, ut patet ex Concilio Lateranensi centum quinque Episcoporum sub Martino I. consultatione, ubi ex quinta Synodo generali referuntur hæc verba: *Super his autem in omnibus sequimur sanctos Patres, Doctoresque Ecclesiæ, Athanasium, Hilarium, Basilium, Gregorium Theologum, & Gregorium Nyssanensem, Ambrosium, Augustinum, Theophilum, Joannem Constantinopolitanum, Cyrillum, Leonem, Proclum, & suscipimus omnia, quæ ab eis pro recta fide, & in condemnationem hæreticorum exposta sunt. Suscipimus autem & alios sanctos & orthodoxos Patres, qui in sancta Dei Ecclesia rectam fidem irreprehensibiliter usque ad finem vite prædicaverunt &c.* Unde SS. Patres, & Ecclesiæ Doctores, teste Cassiodoro, sexaginta illi fortes sunt, qui lectum Salomonis, ipsam scilicet Ecclesiam, indefesse custodiunt, dum illam suis sententiis & scriptis, adversus hæreticorum tela communiant, & defendunt. Imò ipsi sunt (inquit Prosper) qui per Dei gratiam sunt divina voluntatis indices, Ecclesiarum Christi post Apostolos fundatores, fidelis populi duces, veritatis assertores, pravæ doctrinæ hostes, Patres in fide Catholica regenerato-rum, Prædicatores celestium, primi phalanges invisibilium prælitorum, exempla bonorum operum, documenta virtutum, & forma fidelium. Ipsi sunt Ecclesiæ duces, ipsi columna firmissima, quibus in Christo fundatis innititur omnis multitudo credentium &c.

E Dixi consensus unanimis Sanctorum Patrum, quia nullus est ex SS. Patribus, Doctoribus, seorsim sumptus, qui sit regula infallibilis fidei, cum nulli sit promissa infallibilitas, & singuli ferè in quibusdam erraverint, ut Cyprianus in hæreticis rebaptizandis, Hieronymus in aliqua parte Daniëlis rejicienda, Hilarius, Ambrosius, & Augustinus, in asserenda Angelorum corporeitate; Gregorius Nazianzenus, Basilus, & Origenes, in astruenda eorum creatione ante mundum corporeum, & alij in aliis. Unde Augustinus in Epistola quadam ad Hieronymum, hanc præclaram scribit sententiam, quæ etiam in volumine decretorum dist. 9. cap. Ego solis, recitatur in hunc modum à Gratiano; Ego solis

scripturarum libris, qui jam Canonici appellantur, didici hunc timorem honoremque deferre, ut earum nullum Authorem aliquid errasse firmissimè credam. Si autem aliquid in eis invenero quod videatur contrarium veritati, nihil aliud quàm mendosum codicem esse, vel non assecutum interpretem quod dictum est, vel minimè me intellexisse non ambigam. Alios autem ita lego, quantalibet sanctitate vel doctrinâ polleant, ut non ideo verum putem, quia ipsi ita senserint, sed quia per alios Authores, vel Canonicos, vel probabiles rationes, quia à verò non aberrant, mihi persuadere poterunt.

DISPUTATIO VI.

De actu fidei interno.

Ad quæst. 2. D. Thomæ.

CVM actus virtutis speciem desumat ab objecto, ipsumque habitum virtutis specificet, atque ita sit medius inter utrumque, post exactam objecti nostræ fidei considerationem, statim occurrit consideratio actus illius. Hic autem est duplex, internus nimirum, cuius definitio est, quod sit assensus firmus, in autoritate Dei obscurè revelantis fundatus; & externus, qui nihil aliud est, quàm exhibitio signi aliquis sensibilis, quo internus fidei actus declaratur. De primo agemus in hac disputatione; de secundo in sequenti.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum ad actum internum fidei requiratur pia motio voluntatis?

PArtem negantem tenent Scotus in 3. dist. 25. quæst. 1. & 2. Holcot in 1. quæst. 1. art. 1. & Picus Mirandulanus in Apologia, quæst. 8. diverso tamen ducti fundamento: duo enim ultimi existimant intellectum cogi ad assentiendum per motiva credibilitatis, non minus quàm cogatur ad assensum conclusionum propter demonstrationem; unde sicut assensus scientificus non exigit piam motionem voluntatis, ita nec assensus fidei. Scotus verò docet ad actum fidei sufficere quod voluntas ad illum merè negativè se habeat, seu quod illi non resistat; minimè verò requiri quod intellectum ad assentiendum veritatibus revelatis positivè applicet, ac determinet. Pro defensione affirmativæ sententiæ, quæ communis est apud Theologos,

Dico, ad actum internum fidei requiri motionem voluntatis, quâ determinet & moveat intellectum, ut credat id quod ipsi cum obscuritate proponitur.

Probatur primò ex Scriptura: nam ad Rom. 10. dicitur: *Corde creditur ad iustitiam*, id est, voluntate movente & applicante ad credendum, ut explicat D. Thomas ibidem lect. 2. & Isaiæ 6. & Joan. 12. infidelitas Iudeorum adscribitur duritiæ cordis, id est obstinate voluntati. Item Lucæ 24. sic Christus increpavit duos Discipulos euntes in castellum Ematis: *O stulti, & tardi corde ad credendum!* id est, quorum voluntas ad credendum tardè & difficilè se determinat. Denique

Tom. IV.

A Actum 16. dicitur de Lidia Purpuraria: *Dominus aperuit ei cor, ut intenderet, & crederet his quæ dicebantur à Paulo*: ubi per cor significatur voluntas, quæ priùs tangi & immutari debet per auxilium gratiæ, quàm intellectus præbeat assensum veritatibus revelatis. Unde in Concilio Arausicano can. 5. asseritur, initium fidei, sive credulitatis affectum (qui est ipsa pia motio voluntatis) dari nobis per Spiritum Sanctum.

Probatur secundo ex Augustino Tract. 36. in Joannem, ubi sic ait: *Intrare quisquis in Ecclesiam potest nolens, accedere ad altare potest nolens, sed credere non potest nisi volens*. Ergo ex Augustino actus fidei est voluntarius, subindeque supponit motionem & determinationem voluntatis, applicantis intellectum ad credendum.

Probatur tertio: Assensus fidei est liber, non solum quoad exercitium, sicut actus scientiæ & intelligentiæ, sed etiam quoad specificationem, sive in ratione assensus potius quàm dissensus: Ergo requirit necessariò piam motionem voluntatis, ratione cuius determinetur intellectus ad illum, tam quoad specificationem, quàm quoad exercitium. Consequentia est legitima: omnis enim actus liber intellectus, formaliter quâ liber est, dependet à voluntate, & indiget ejus determinatione. Antecedens verò probatur primò ex Tridentino sess. 6. cap. 4. dicente, quod hi qui

Custificantur, *Liberè moventur in Deum, credentes vera esse quæ divinitus revelata & promissa sunt*: Ergo ex Tridentino actus fidei est liber, etiam quoad specificationem. Secundo probatur idem Antecedens ratione: Positis omnibus motivis ad credendum, non solum non necessitatur homo ad eliciendum actum circa res fidei, sed nec etiam ad eliciendum actum assensus potius quàm dissensus: unde Christo & Apostolis prædicantibus, & miracula facientibus, quidam mysteriis nostræ fidei assentiebant, alij verò dissentiebant; juxta illud Act. 28. *Cum audissent resurrectionem mortuorum, quidam quidem irridebant; quidam verò dixerunt, audiemus te de hoc iterum; quidam verò viri adherentes ei, crediderunt*: Ergo assensus fidei est liber, non solum quoad exercitium, sed etiam quoad specificationem. Tertiò, Actus fidei, si adsint conditiones omnes requisitæ ad meritum, est meritorius non solum quoad exercitium actus, sicut actus scientiæ, sed etiam quoad specificationem, & ex parte objecti, sicut actus virtutum moralium, ut docet D. Thomas hic art. 9. & patet ex illo ad Rom. 4. *Credidit Abraham Deo, & reputatum est illi ad iustitiam*: est etiam laudabilis, juxta illud Lucæ 1. *Beata quæ credidisti*, & istud Joan. 20. *Beati qui non viderunt, & crediderunt*: Ergo talis assensus, vel actus fidei, voluntarius & liber est

D quoad specificationem, & non solum quoad exercitium; actus enim eo modo, quo est meritorius & laudabilis, debet esse liber, cum libertas per se ad meritum & laudabilitatem actuum humanorum requiratur. Denique est speciale præceptum de præbendo assensu mysteriis nostræ fidei sufficienter propositis: At præceptum non datur de actibus necessariis, sed de liberis: Ergo &c.

E Quarto suaderi potest conclusio. Intellectus non determinatur sufficienter ad credendum, ab objecto sibi proposito: Ergo ut credat, indiget motione & determinatione voluntatis. Consequentia patet: intellectus enim solum potest determinari ab objecto, vel à voluntate. Antecedens probatur: Objectum non determinat suffi-

Pp ij